

SCI-CONF.COM.UA

SCIENTIFIC RESEARCH IN THE MODERN WORLD

**PROCEEDINGS OF VIII INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
JUNE 1-3, 2023**

**TORONTO
2023**

SCIENTIFIC RESEARCH IN THE MODERN WORLD

Proceedings of VIII International Scientific and Practical Conference

Toronto, Canada

1-3 June 2023

Toronto, Canada

2023

UDC 001.1

The 8th International scientific and practical conference “Scientific research in the modern world” (June 1-3, 2023) Perfect Publishing, Toronto, Canada. 2023. 639 p.

ISBN 978-1-4879-3795-9

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // Scientific research in the modern world. Proceedings of the 8th International scientific and practical conference. Perfect Publishing. Toronto, Canada. 2023. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua/viii-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-scientific-research-in-the-modern-world-1-3-06-2023-toronto-kanada-arhiv/>.

Editor

Komarytsky M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: toronto@sci-conf.com.ua

homepage: <https://sci-conf.com.ua/>

©2023 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2023 Perfect Publishing ®

©2023 Authors of the articles

TABLE OF CONTENTS

AGRICULTURAL SCIENCES

1. *Горбась С. М., Пічкобій О. В., Чередников О. В.* 13
ВИРОЩУВАННЯ САДЖАНЦІВ ПЛОДОВИХ КУЛЬТУР
ОКОЛПРУВАННЯМ
2. *Коваленко І. М., Окунь М. М.* 17
РЕЛІКТОВІ ТА ЕНДЕМІЧНІ ВИДИ РОСЛИН В СКЛАДІ
ФІТОЦЕНОЗІВ ПРИРОДНОГО ЗАПОВІДНИКА «ГОРГАНИ»
3. *Меняйлова В. О.* 20
СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ АКВАКУЛЬТУРИ: КЛАСИФІКАЦІЯ ТА
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

BIOLOGICAL SCIENCES

4. *Voronova N. V., Tiutiunnyk M. O., Kulik A. V.* 27
THE ROLE OF BLOOD-SUCKING MOSQUITOES IN THE
TRANSMISSION OF PATHOGENS OF VARIOUS ETIOLOGIES

MEDICAL SCIENCES

5. *Gevkaliuk N. O., Rasiak B. R.* 30
THE PARAMETERS OF HOMEOSTASIS OF THE ORAL CAVITY
IN CHILDREN WITH DENTAL DISEASE ON THE BACKGROUND
OF BRONCHIAL ASTHMA
6. *Mandryk O., Rachynska I.* 35
THE INFLUENCE OF CHANGES IN THE BLOOD LIPID
SPECTRUM ON THE DEVELOPMENT AND PROGRESSION OF
DIABETIC GASTROPATHY DEPENDING ON THE TYPE OF
CONCERTING SUGAR
7. *Mandryk O. Ye., Shpak B. V., Shpak M. V.* 38
CHANGES OF LIPID SPECTRUM IN COMPLEX TREATMENT OF
PATIENTS WITH STEATONEPATITIS AND OBESITY
8. *Peklina G. P., Kovalevskaya L. A., Peklina S. B., Khomenko T. V.,
Biryukova V. S.* 40
MODERN APPROACH TO THE TREATMENT OF GLYCOSIDE
INTOXICATION
9. *Безсусідня С. В., Єфименко Є. О., Черепенко В. Є.,
Меленеви́ч А. Я.* 48
МІСЦЕ КАЛІЄВИХ БІНДЕРІВ У ЛІКУВАННІ ГІПЕРКАЛІЄМІЇ
10. *Боднарюк О. І., Андрієць О. А., Боришуляк А. А., Лазарук Н. П.* 52
ФАКТОРИ, ЯКІ СПРИЯЮТЬ ВИНИКНЕННЮ ПОРУШЕННЯ
МЕНСТРУАЛЬНОЇ ФУНКЦІЇ НА ТЛІ ОЖИРІННЯ
11. *Боднарюк О. І., Гурська К. Т.* 62
КРИТЕРІЇ ДІАГНОСТИКИ САЛЬПІНГООФОРИТІВ У ДІВЧАТ-
ПІДЛІТКІВ

12.	Боднарюк О. І., Босовик Є. С. ЕНДОМЕТРІОЗ ТА БЕЗПЛІДДЯ	70
13.	Боднарюк О. І., Раміх К. О. ПРОБЛЕМА ОЖИРІННЯ В ГІНЕКОЛОГІЇ	80
14.	Боднарюк О. І., Чейнеш М. А. АСОЦІАТИВНІ ВЗАЄМОВІДНОШЕННЯ МІКРООРГАНІЗМІВ У ВМІСТІ ПОРОЖНИНИ ПІХВИ ДІВЧАТ, ХВОРИХ НА САЛЬПІНГООФОРИТ ПОЄДНАНИЙ З ЦИСТИТОМ	86
15.	Боднарюк О. І., Череп Т. А. АЛЬГОДИСМЕНОРЕЯ І ПРИНЦИПИ ЇЇ ЛІКУВАННЯ	91
16.	Бойко В. В., Лазирський В. О., Гуманець К. Р., Мальцева К. Є., Сухова В. Р. АСПЕКТИ СУЧАСНОГО ЛІКУВАННЯ ВТОРИННОГО СПОНТАННОГО ПНЕВМОТОРАКСУ	99
17.	Бортейчук Ю. В., Соловей В. М. ВІРУС ПАПІЛОМИ ЛЮДИНИ, ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ ДИСПЛАЗІЇ ШИЙКИ МАТКИ	106
18.	Ващенко В. В., Краснікова Л. В. ПОЛІМЕРАЗНА ЛАНЦЮГОВА РЕАКЦІЯ, ЯК ТОЧНИЙ ТА ШВИДКИЙ СПОСІБ ВИЯВЛЕННЯ PSEUDOMONAS AUREGINOSA З ОПІКОВИХ РАН	111
19.	Волянюк К. П., Соловей В. М. СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД НА ПРОБЛЕМУ АПОПЛЕКСІЇ ЯЄЧНИКІВ	115
20.	Каньовська Л. В., Ковалик Т. В. МІКРОСКОПІЧНИЙ КОЛІТ	120
21.	Каньовська Л. В., Черпак Т. Р., Коваль В. О. МОЖЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ДАПАГЛІФЛОЗИНУ ПРИ ЛІКУВАННІ ХВОРИХ З ХРОНІЧНОЮ ХВОРОБОЮ НИРОК	123
22.	Лапшин В. В., Колосовська Д. А., Степаненко В. В. ЕНДОСКОПІЧНА КОРЕКЦІЯ МІХУРОВО-СЕЧОВІДНОГО РЕФЛЮКСУ У ДІТЕЙ. 20-РІЧНИЙ ДОСВІД ЛІКУВАННЯ	127
23.	Локота Є. Ю., Локота Ю. Є., Пацан Г. Ю., Липчій Н. О. СУЧАСНІ МЕТОДИ ТА ПІДХОДИ У ФІКСАЦІЇ ЧАСТКОВИХ ЗНІМНИХ ПЛАСТИНЧАСТИХ ПРОТЕЗІВ	131
24.	Меркулова Н. Ф., Глушко С. М., Сльоз Д. В. ЗНАЧЕННЯ ДИСФУНКЦІЇ ЕНДОТЕЛІЮ У ПАТОГЕНЕЗІ БРУЦЕЛЬОЗУ	142
25.	Навроцька Д. В., Боднарюк О. І. ЕНДОМЕТРІОЗ ТА БЕЗПЛІДДЯ (ОГЛЯДОВА СТАТТЯ)	145
26.	Нагута Л. О., Алиєва С. В. ОСОБЛИВОСТІ ПРОТІКАННЯ ГЕЛЬМІНТОЗНО- ПРОТОЗОЙНИХ ІНФЕКЦІЙ У ВАГІТНИХ ЖІНОК	154
27.	Різник О. І., Хиженяк О. А. ЕТИЧНІ АСПЕКТИ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ПАЛІАТИВНОМУ ПАЦІЕНТУ	157

28. **Романів Т. В., Скрипник Н. В.** 160
 РОЛЬ ЕСЕНЦІАЛЬНИХ МІКРОЕЛЕМЕНТІВ (ЦИНКУ, ЗАЛІЗА, МІДІ) В РОЗВИТКУ ІНСУЛІНОРЕЗИСТЕНТНОСТІ У ХВОРИХ НА ЦУКРОВИЙ ДІАБЕТ 2 ТИПУ З МЕТАБОЛІЧНИМ СИНДРОМОМ
29. **Сапронова А. С., Тимошенко Я. С., Роїк М. М., Таненя В. П., Бабічева О. О.** 165
 КАРДІОМІОПАТІЯ ТАКОЦУБО АБО СІДРОМ РОЗБИТОГО СЕРЦЯ
30. **Сушецька А. А., Алиєва С. В.** 168
 ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ФІЗИЧНОЇ АКТИВНОСТІ З ЯКІСТЮ ЖИТТЯ ТА САМОПОЧУТТЯМ ЖІНОК В ПІСЛЯПОЛОГОВОМУ ПЕРІОДІ

PHARMACEUTICAL SCIENCES

31. **Zhuravel I. O., Geleverya A. O., Kovalenko S. M., Kyrychenko A. V., Bylov I. Ev., Lega D. O., Bryzyska O. A., Starchikova I. L.** 170
 A SEARCH FOR POTENTIAL ANTIHYPERTENSIVE AGENTS AMONG 1,4-DIHYDROPYRIDINES LINKED TO 1,2,3-TRIAZOLE MOIETY

TECHNICAL SCIENCES

32. **Bielozorova Ya., Yatsko K., Sokolova Ye.** 174
 ASSESSMENT OF THE DISTRIBUTION OF SELF-SIMILAR STRUCTURES OF A SIGNAL IN THE VERIFICATION OF THE AUTHENTICITY OF SOUND RECORDINGS
33. **Chyhur I.** 184
 APPLICATION OF FUZZY LOGIC TO IDENTIFY COMPLICATIONS IN WELL DRILLING
34. **Lavrenko Ia., Sydora T., Sushchenko M.** 189
 DETERMINATION OF THE NATURAL FREQUENCIES AND FORMS BY THE METHODS OF THE VIBRATION THEORY
35. **Skliar O. H., Skliar R. V., Komar A. S.** 194
 METHODOLOGICAL APPROACHES TO THE OPTIMIZATION OF MACHINE TECHNOLOGIES OF ANIMAL WASTE DISPOSAL
36. **Zvuzdetskyi Ye. O., Ivanov Yu. Yu.** 199
 LIST DECODING OF BLOCK TURBO-PRODUCTS-CODES
37. **Войціховська Т. Й., Бублик Р. В.** 202
 ОПТИМІЗАЦІЯ ВИРОБНИЧИХ ПОТУЖНОСТЕЙ СТАНЦІЇ ТЕХНІЧНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ АВТОМОБІЛІВ
38. **Грицан С. В., Скорняков В. А.** 210
 ОПТИМІЗАЦІЯ КОНСТРУКЦІЇ СИСТЕМИ СКИДАННЯ ВАНТАЖУ ДЛЯ БАГАТОРОТОРНИХ БПЛА
39. **Корецька Є., Семенова О., Тогачинська О.** 214
 ТОКСИЧНИЙ ВПЛИВ ВІЙНИ НА ЕКОЛОГІЮ УКРАЇНИ

40. *Махницький О. В.* 224
КІБЕРВІЙНА 2.0
41. *Озерчук І. М.* 233
АНАЛІЗ АПАРАТНИХ АСПЕКТІВ ТЕХНОЛОГІЇ BLUETOOTH 5.2: ПРИНЦИПИ РЕАЛІЗАЦІЇ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ
42. *Савчук Т. О., Павліченко Ю. Ю.* 241
ПІДХІД ДО ОЦІНЮВАННЯ РИЗИКІВ ПРИ ІНВЕСТУВАННІ В КРИПТОВАЛЮТУ
43. *Сіренко С. О., Тернова А. С.* 246
ФІРМОВЕ СЕРВІСНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ ВОДОНАГРІВАЧІВ
44. *Філіпов Д. А., Василюк А. С.* 255
ІНФОРМАЦІЙНА СИСТЕМА АНАЛІЗУ ТА ОЦІНЮВАННЯ МЕДІАКОНТЕНТУ
45. *Ялова А. М., Крамаренко А. І.* 260
РОЗРОБКА ШЛЯХІВ ВИКОРИСТАННЯ ТЕПЛОВИХ АКУМУЛЯТОРІВ

PHYSICAL AND MATHEMATICAL SCIENCES

46. *Рябков В. І.* 264
ПОСТІЙНА ТОНКОЇ СТРУКТУРИ В ТЕОРІЇ БІКВАНТОВОГО МОДЕЛЮВАННЯ СПОСТЕРЕЖУВАНОЇ РЕЧОВИНИ

ARCHITECTURE

47. *Семенова С. В., Маковецька О. О., Радецька О. В., Столєтова Д. О.* 275
ЕКОДІМ - ЖИТТЯ В ГАРМОНІЇ З ПРИРОДОЮ

PEDAGOGICAL SCIENCES

48. *Nahlov O. V., Sherstobitova I. G.* 285
GENDER CHARACTERISTICS OF THE INFLUENCE OF SOLVING OPTICAL PROBLEMS ON EEG BRAIN ACTIVITY OF HIGH SCHOOL STUDENTS
49. *Ророва Л., Липатов В.* 290
FORMATION OF MEDIA LITERACY OF STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS IN CONDITIONS OF DISTANCE LEARNING
50. *Гейдел А. М., Гайворонська К. О.* 297
ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ІНШОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ
51. *Герасименко Л. Б.* 302
СТРУКТУРНІ КОМПОНЕНТИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ У ПРОСТОРІ ІНТЕГРАТИВНОГО ПІДХОДУ

52.	<i>Данко А. Ю.</i> ВПРОВАДЖЕННЯ ТЕХНОЛОГІЇ СКРАЙБІНГУ В РОБОТІ З УЧНЯМИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ	311
53.	<i>Діденко Н. М.</i> ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ТЕСТОВОГО КОНТРОЛЮ НА ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ	316
54.	<i>Дубровська К., Бурдяк І., Криськів М.</i> ВИКОРИСТАННЯ НАОЧНОСТІ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ПРОСТОГО РЕЧЕННЯ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ У 5-8 КЛАСАХ	320
55.	<i>Кучеренко І. А.</i> РОЗВИТОК МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	329
56.	<i>Лобко Т. В., Лобко Д. А.</i> ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА ВИКОРИСТОВУЮЧИ ЦИФРОВІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ	338
57.	<i>Мамчур Є. А.</i> КОМУНІКАТИВНЕ СПРЯМУВАННЯ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ЗВО	343
58.	<i>Перебейнос В. Б., Пакулин С. Л., Феклистова І. С., Пакулина А. С.</i> ОЦЕНКА УРОВНЯ СФОРМИРОВАННОСТІ НАЧАЛЬНОГО УРОВНЯ КОМУНІКАТИВНИХ СПОСОБНОСТЕЙ ДЕТЕЙ СТАРШЕГО ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА	352
59.	<i>Савченко Л.</i> ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ КЕРІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ГАЛУЗІ	363
60.	<i>Сіліна Л. В., Ісічко Л. О.</i> ОСОБЛИВОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ПРИ ВИНЕКНЕННІ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ	369
61.	<i>Скоромна М. В., Недялкова В. І.</i> ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ	373
62.	<i>Стельмах О., Михайлишин А., Криськів М.</i> ВИКОРИСТАННЯ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ ЯК ЗАСОБУ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ СПІЛКУВАННЯ УЧНІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	383
63.	<i>Яницька Л. В., Стеченко О. В., Оберніхіна Н. В.</i> МОТИВАЦІЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ ДО ВИВЧЕННЯ ВИБІРКОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПАТОЛОГІЧНА БІОХІМІЯ»	393

PSYCHOLOGICAL SCIENCES

64. *Дубровіна О. В., Борисова З. О., Дубровіна Е. А.* 397
НАПРЯМИ ДО ШЛЯХІВ ВИРІШЕННЯ СІМЕЙНИХ
КОНФЛІКТІВ У СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ В УКРАЇНІ
65. *Ригель Ю. М., Посацький О. В.* 405
СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ФАКТОРИ АДАПТАЦІЇ В
ПЕРІОД ПЕРЕЖИВАННЯ ЖИТТЄВИХ КРИЗ ЯК ОСОБИСТІСНА
ЯКІСТЬ
66. *Скаковська А. В.* 409
РЕЗУЛЬТАТИ БЕСІДИ ВИВЧЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ СТРАХІВ
У ДІТЕЙ З ОНКОГЕМАТОЛОГІЧНИМИ ЗАХВОРЮВАННЯМИ

ART

67. *Олександрівська А. О., Слітюк О. О.* 413
РОЗРОБКА ЛОГОТИПУ ДЛЯ КОСМЕТИЧНОГО БРЕНДУ

HISTORICAL SCIENCES

68. *Чернуха О. В., Шевченко Д. Ю.* 418
МАЛИХІН АНАТОЛІЙ ВІТАЛІЙОВИЧ. ЙОГО ЖИТТЄВИЙ
ШЛЯХ ТА ДОСЯГНЕННЯ

CULTUROLOGY

69. *Шаглі Г. І.* 422
ГОСТИННІСТЬ ТА СТОЛОВИЙ ЕТИКЕТ ТУРЕЦЬКОГО
НАРОДУ

POLITICAL SCIENCES

70. *Shagli G. I., Nasikivska V. M.* 426
THE RELEVANCE OF MACHIAVELLI'S IDEAS IN
CONTEMPORARY POLITICS AND INTERNATIONAL
RELATIONS

PHILOLOGICAL SCIENCES

71. *Андрєєва О. Ю.* 431
ОСНОВНІ АСПЕКТИ МОДЕЛЮВАННЯ КОНЦЕПТУАЛЬНОГО
ПРОСТОРУ
72. *Гончарук В. А.* 436
КОЛЬОРИСТИКА ПОЕЗІЙ МИХАЙЛА ДРАЙ-ХМАРИ
73. *Городиловська М. Т.* 443
ЖАНРОВА ПАЛІТРА АМЕРИКАНСЬКОГО ЗАКОНОДАВЧОГО
ДИСКУРСУ
74. *Назарець В. М., Миронюк В. М., Саркісова І. А.* 446
ХУДОЖНІ КОНТЕКСТИ РЕЦЕПЦІЇ ОБРАЗУ Т. ШЕВЧЕНКА В
УКРАЇНСЬКІЙ ЛІРИЦІ ХІХ – ХХ СТ.: СУБ'ЄКТНО-
КОМУНІКАТИВНИЙ АСПЕКТ

КОЛЬОРИСТИКА ПОЕЗІЙ МИХАЙЛА ДРАЙ-ХМАРИ

Гончарук Валентина Анатоліївна,

к. п. н., доцент

Уманський державний педагогічний університет

імені Павла Тичини

м. Умань, Україна

Анотація: Про Михайла Опанасовича Драй-Хмару пишуть насамперед як про поета-неокласика, який у мистецтві слова втілює своє емоційне багатство відчуттів, інтелектуальний потенціал, сприймання світу, природи, а також складної і трагічної тогочасної дійсності. У своїх поезіях митець використовує кольорові, музичні й образотворчі асоціації, що передають різноманітні людські почуття, своєрідне бачення світу. У його поетичній творчості поєднуються поетичне мистецтво й мистецтво живописання, в якому використовуються різноманітні кольори. Для поета характерне тонке відчуття слова, витворення нових слів, що засвідчує його індивідуальну стильову манеру. М. Драй-Хмара у такий спосіб передає різний настрій ліричного героя поетичних творів.

Ключові слова: Михайло Драй-Хмара, кольористика поезій, символіка кольору, мистецтво живописання, художнє вираження настроїв.

Михайло Опанасович Драй-Хмара дуже майстерно використовує у своїх творах відповідну до контексту кольористику. Білий колір здавна мав символічне значення чистоти, відречення від мирського, прагнення до духовної простоти. Та, крім цього, в художній спадщині М. Драй-Хмари використовується складніше його прочитання. У поезії «Білі вишні ще й білі морелі», актуалізуючи давню символіку кольору (в грецькій мові «білий» має значення: ясний, сяючий, сріблястий), поет подав традиційні для українського фольклору поетизми «вишні» і «морелі» поряд із Харитою – міфологічним

образом. У грецькій міфології Харити спочатку були «божествами родючості, згодом – богинями краси, радощів і жіночої принади» [1, с. 85]. У випадку поєднання їх у гесіодівську «тріаду»: Єфросина (радість), Талія (колір), Аглая (блиск), можна припустити, що у власному імені Харити М. Драй-Хмара утілює трипостасну єдність божества («неокласичний» ідеал калокагатії). Символічний код «білого цвіту» вказує на спорідненість лірики М. Драй-Хмари з російськими символістами, у яких він приховує «і жертв аромат і співів молитовний лад» [2, с. 95]. З огляду на це, можна сказати, що у поезії митця спостерігаємо синтез античної, фольклорної, символічної традицій. Однак зовсім протилежна семантика білого кольору в західноєвропейській традиції ХХ ст. – смерть (Г. Лорка, Е. Хемінгуей). У М. Драй-Хмари виразником цього значення є символ «білого стяга» та забагреного кров'ю «білого снігу».

М. Драй-Хмара любить кожну пору року, кожен день, поетизує цю свою любов і щедро ділиться нею із читачами. Усе в сприйманні автора набуває особливої чарівності, яка полонить кожного, веде за собою в уявний простір, змушує мимоволі забути минуле, буденне, споглядати разом із ліричним героєм його очима яскравий полудень чи магічну красу ночі, тихий вечір чи росяний ранок, осінь чи весну, грімницю чи спеку, змушує відчувати його почуттями, оцінювати життя і довкілля його морально-естетичними вимірами. Таким досконалим є слово М. Драй-Хмари, про яке можна сказати, що воно не написане літерами, а ніби озвучене, омузичене, розфарбоване своєрідними барвами. В одній із поезій він сам підкреслює візуальну рису своєї лірики та світосприйняття: «Я світ увесь сприймаю оком, бо лінію і цвіт люблю...». Навіть у передсмертних його листах із табору значне місце посідають описи колимської природи: сопок, фіолетових квітів на них та ін. Сказане можна підтвердити такими пейзажними поетичними замальовками: «Бреду обніжками й житами, / Кругом волошки, дикий мак, / А гони вбік – біжить ланами, / Переливається байрак. // ...І в сяйві все палає й мліє, / А вдалині, де небосхил / З землею злився, бовваніють / Горби смарагдових могил» (1920) [3].

Сповнений барв і музики прекрасний сонет-малюнок М. Драй-Хмари

«Чудо» вважаємо справжньою ілюстрацією навколишнього: «Дуби біжать згори, мов буйні тури... / Обабіч сосни – цілий храм колон / (а в небі тільки смужка – синій льон, – і ледве мріють золоті бордюри)» [4, с. 122].

Найулюбленишими його кольорами були жовтий (золотий) і блакитний (синій, небесний): «лечу в далекі голубі простори, / де розцвітала юність золота» («І знов обвугленими сірниками...»), «дивлюся на небесну ляду, / оковану цвяхами золотими» («І ось лежу я на землі...») або «синьо-золоті грімниці» («Шахерезада») та ін. [5].

У поезії М. Драй-Хмари проступає єдність духовно гармонійної людини з досконалістю всесвіту, у ній все дихає таким простором, волею. Тому в поезіях так багато неба, хмар, вітру, так шляхетно поєднується золото з голубим і синім, рокочуть бандурами слова, так дитинно-чисто дзвенить мелодія сприйняття світу. Виходячи з цього, краще можна зрозуміти поєднання кольорів, звуків і настроїв як основних способів художнього вираження настроїв ліричного героя, зокрема домінуючих голубого та синього кольору, поєднання його з золотом, порфіром. Таке поєднання простежується від перших віршів збірки «Проростень», де «під блакиттю весняною сушить березень поля» («Під блакиттю весняною»), де в серці поета «блакитніє новий, осяйний, безсмертний день» («Розлютувався лютий») і хвилює його «синій обрій» («Мене хвилює»), а «синьо-золоті грімниці» дражнять «відгульня-коня» («Стогнала ніч»).

Голубий колір, використаний у поетичній творчості М. Драй-Хмари, привносить у будні радість, романтичність: «в голубих садах мистецтва» [4, с. 89], «весняр блакитноокий» [4, с. 86], «накинув вечір голубу намітку» [4, с. 98], «голубий, як льон, серпанок» [4, с. 76].

У словосполученні «тремтіла голуба імла» («Ми тільки гралися з тобою») проступають почуття ліричного героя, в яких певна невизначеність, недосяжність, незрозумілість. Стан ліричного героя співзвучний зі станом природи у період від ночі до тремтливого світанку. Емоційно забарвлені слова, об'єднуючись із лексемами кольору, набувають іншого значення, виражають

по-іншому емоції.

У поетичному світі М. Драй-Хмари спостерігаємо синій колір: «синь дніпрова не підманить» [4, с. 87], «Засинив волохатий сон яри» («Ой, колом сонце») [4]. Спочатку уявляємо собі широкий простір, а потім він екстраполюється у відчуття гармонії з людьми, якими б вони не були, з недосконалим світом: «Мить – як безвік. Безгоміння. / Ось прислухайсь, не диши... / Чуєш радісне квиління / несамотньої душі? [4, с. 67], І знов, як перший чоловік, / усім тваринам дав я ймення, / Я зорі сестрами нарік, / А місяць - побратим у мене» [4, с. 57].

У поезії М. Драй-Хмари зустрічаємо золоті або срібні (рідше) барви, коштовне каміння, напр.: «шнурки золоті, самоцвіти, персні» («Томас Мор»), «золототкане полотно» («Лани – як хустка...»), «срібний молодик» («Шахерезада»), «Ти – перло в Володимировім гроні, заправлена в смарагд» («Київ»). Для творів митця характерне поєднання золотого і голубого барв, що символізує єдність і надію автора на національне відродження України: «До синіх берегів, мов золота гондоля, / Пливе замріяна твоя журба...» [4, с. 113]; «лечу в далекі, голубі простори, / де розцвітала юність золота» [4, с. 147].

Поміж синьо-золотий колір проступає червоно-чорна барва, а неясна туга приходить у сон важким передчуттям біди. Чорний колір ужитий нечасто, натомість тьмяно-сірі відтінки М. Драй-Хмара використав, щоб передати власний біль і сум за втраченою історією.

Протилежним білому постає в поезії М. Драй-Хмари чорний колір, що постає носієм негативної інформації, символом смутку, смерті, потворності. Протистояння «білий – чорний» походить ще з дохристиянського періоду, вважається розтлумаченим у національній поезії: «темна ніч – горе», «чорний ворон – смерть і смуток», «чорна сторона – інший світ». Таке значення кольорів простежено у М. Драй-Хмари: «Білий іній, чорні нарти, / крижаних майстрів карби» [4, с. 143]; «тяжить Могила Чорна над тобою» [4, с. 119]. «над ним лиш чорний прапор має, / а десь на стінах крові слід» [4, с. 69], «і граб крізь сірий караван / темнів, мов шибениця чорна» [4, с. 97]. Згідно з твердженням

В. Чобанюк, поет не дуже любить чорний колір, тому частіше використовує означення тьмянний або темний [6, с. 13]. Тьмяно-сірими кольорами М. Драй-Хмара змальовує свою тугу за втраченою історією: «Померкло сяйво позолот / на древніх банях Ярослава, / і сонце – як затертий злот» («Померкло сяйво...»), «потіли горностаєві кереї» («Київ»), «померк мій хрест і потемніли гори» («Поділ»), «довжезний темний шлях» («Кошмар»), «на сірих мурах сірі дні значу» («І знов обвугленими сірниками»).

М. Драй-Хмара у своїй поезії вживає новотвори-кольороназви. Більш помітними у нього є світлі відтінки кольорів: білий, блакитний, зелений, жовтий, срібний і золотий, які асоціюються в читача з життєствердністю, вірою в себе і людей. Напр.: «Ти говорила в день стрівання / Під небом вічно-голубим, / В гаю оливнім, цілування / Ми зіллем в захваті новім [4, с. 187]; Стогнала ніч. / Вже гострі глиці проколювали більма дня, / і синьо-золоті грімниці / дражнили відгульня-коня» [4, с. 53]; «зелено-золотава мушка» [4, с. 161]. Колір у його віршах виконує не лише зображальну функцію, а й виражальну, символічну. Тому введення найтонших відтінків одного й того самого кольору викликає смислові та емоційні трансформації, напр.: біло-чистий лист [4, с. 305]; сизо-голубий затон [4, с. 171]; гречки молочно-білі [4, с. 134]. Новотвори, що виникли на базі підрядного словосполучення, мають колірний компонент лише в першій частині. Напр.: «Справдились навісні вироки (ні цар, ні раб їх не уник) – / зв'ялив весняр блакитноокий світанного життя бильник?» [4, с. 85]; «Ніде ні човна, ні вітрила, – / лиш хмар верблюжі табуни, / чаїні гостророгі крила / та білопінні буруни» [4, с. 99]; «Помережав вітер кучерявий / льодяними ґратами вікно. / Жовтожарні там горять заграви, / голубе кипить вино [4, с. 54]; ...і ледве чуть, як в гущині тече червоноките просо» [4, с. 59]. Головним при творенні складних прикметників є компонент «золото», що свідчить про естетику душі поета, який у всьому вбачав прекрасне – і в персоніфікованих образах природи, і в тваринному світі, і в конкретних предметах, напр.: «І дві копи – плече в плече – / над нею тужать злато митрі» [4, с. 59], де слово митра має значення – «головний убір вищого

духівництва християнської церкви, що його надівають під час богослужіння» [4, с. 526]; «З неба летять стрімголов золотохвості гадюки» [4, с. 92]; «Колись гула тут татарва, / тепер золотокрилі бджоли» [4, с. 93]; «човни золотодонні пливуть торжественно і зграйно» [4, с. 163]. Неабиякого значення надає поет лексемі «крила», що має символічне значення, і тому вводить цей компонент до складних утворень: чорнокрила тінь [4, с. 178], бентежна зграя чорнокрильців [4, с. 155]; золотокрилі бджоли [4, с. 93]; залізнокрилі мрії [4, с. 130]; ти легкокрила [4, с. 110].

Хоча кольори райдуги і не притаманні поетичним творам М. Драй-Хмари, все ж таки вони зустрічаються в одному: «очі ... її аж квітнуть од веселок, / що гнуться дугами вгорі, / од світляних джерел / і рік огненних, / жовтогарячих і зелених, / червоних і блакитних рік» (у такий спосіб автор передає красу вечірнього іноземного міста у поемі «Поворот») [4, с. 155].

Імовірно, М. Драй-Хмара застосував ці кольори веселки з метою протиставлення краси іноземного міста та бідним і важким життям в Україні, напр.: «Снуються сутінки по закаулках, / по сніжних парках, / по алеях, / у чорне завиваючи / афіші, / вивіски, / стовпи» [4, с. 154].

У поезії митця «І степ смарагдовий, і хмура тайга» маємо справу з синкретизмом: «Весна принесла їм зелений устав, / їх сонце голубить, алмазить їх роси, – / і брость розкриває рожеві уста, / і ріки скресають, і тануть тороси» [4, с. 145]. Це явище у нього проявляється в гармонійному поєднанні: відчуттів (перший рядок про зір, другий – про дотик і зір, третій – про зір і дотик, четвертий – про слух); барв: рожевого (символізує добро, світло, кохання), зеленого (символізує радість, молодість, найкращі надії).

Поезія «Ми тільки гралися з тобою» поєднує воєдино кольорові, музичні й образотворчі асоціації, що передає прекрасне і ніжне почуття – кохання: «Ми тільки гралися з тобою – / душа коханням не цвіла, – / а за широкою рікою / тремтіла голуба імла. / І ми пішли туди обоє / рожевий ранок зустрівають. / Гуділи вітрові гобої / і пахла росяна трава».

Поезіям М. Драй-Хмари характерне витончене живописання словом,

властиві точність виразу, вміння схопити словом найвлучнішу ознаку. Поетові притаманний колір, багатство чуття, йому вдається окреслити читачеві простір бачення, повести читача в позапростір, в якому все переплавлюється у настрої, нерозривно поєднуючи людську душу і всесвіт.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Антична література: Довідник / Буркат О. П., Беляєв Р. С., Вишневська Н. О. та ін. / За ред. С. В. Семчинського. Передм. О. Д. Пономаріва. Київ: Либідь, 1993. 320 с.
2. Ласло-Куцюк М. Шукання форми: Нариси з української літератури ХХ століття. Бухарест: Критеріон, 1980. 327 с.
3. Славутич Яр. Михайло Драй-Хмара / Славутич Яр. Дослідження та статті: Розстріляна муза. Меч і перо. Едмонтон: Славута, 2006. С. 42–45.
4. Драй-Хмара М. Вибране / Упор. Д. Паламарчука, Г. Кочура. Київ: Дніпро, 1989. 542 с.
5. Ковбасенко Ю. Михайло Драй-Хмара // Гроно нездоланих співців: Літературні портрети українських письменників ХХ століття. Київ: Український письменник, 1997. С. 61–72.
6. Чобанюк В. Сонет у творчості українських поетів-неокласиків: літературна традиція і новаторство: Автореф. дис. ...канд. філол. наук: 10.01.01 / Прикарпат. ун-т ім. Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2000. 19 с.